

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ КОЛЕДЖ
ЛЬВІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО АГРАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ**

Кафедра “Менеджмент”

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Організація виробництва і планування діяльності

Освітня програма Менеджмент

Спеціальність 073 “Менеджмент”

Галузь знань 07 “Управління та адміністрування

Затверджено на засіданні кафедри “Менеджмент”
Протокол № 1 від 02.09.2019 р.

м. Івано-Франківськ - 2019

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація						
Назва дисципліни	Організація виробництва і планування діяльності					
Викладач (-і)	к.е.н. Кухній Л.С.					
Контактний телефон викладача	+38(095)0290069					
E-mail викладача	lkukhniy@gmail.com					
Формат дисципліни	Очний					
Обсяг дисципліни	7 кредитів ЕКТС					
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://ifagrncol.at.ua/index/bibliotechnij_fond/0-69					
Консультації	Очні консультації: згідно розкладу консультацій					
2. Анотація до курсу						
Знання та вміння, набуті при вивченні предмету можуть бути плідно використані при організації виробництва, створенні умов на робочих місцях, що відповідають стандартам, при організації діяльності інструментального, ремонтного, транспортного, складського господарства і плануванні діяльності підприємства. Ознайомлення з системою і інструментарієм організації виробництва, теорією та методикою внутрішньовиробничого планування дасть можливість досягти ефективних результатів в виробничій діяльності підприємства.						
3. Мета та цілі курсу						
Формування у майбутніх фахівців теоретичних знань і практичних навичок з організації, планування та підвищення ефективності виробничої діяльності підприємства.						
4. Результати навчання (компетентності)						
- здатність організовувати виробничий процес, процес обслуговування виробництва, трудові процеси; - здатність організувати комплексну підготовку виробництва до зміни продукту (технології); - формувати систему якості і забезпечувати конкурентоспроможність продукції; - здатність здійснювати планування діяльності підприємства.						
5. Організація навчання курсу						
Обсяг курсу 210 год.						
Вид заняття			Загальна кількість годин			
лекції			60 год.			
семінарські заняття / практичні / лабораторні			60 год.			
самостійна робота			90 год.			
Ознаки курсу						
Семестр		Спеціальність		Курс (рік навчання)	Нормативний / вибіркового	
I, II		073«Менеджмент»		I	нормативна	
Тематика курсу						
Тема, план		Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
I семестр						
Тема 1. Організаційні основи виробництва. Сутність виробництва та виробничої діяльності. Сутність та завдання організації виробництва. Взаємозв'язок понять «організація виробництва» та «планування діяльності». Розвиток науки про організацію виробництва. Сучасні концепції організації		Лекція, семінарське заняття	[1-5]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського	5 балів	До наступного заняття за розкладом

виробництва. Наукові підходи до організації виробництва..			заняття		
Тема 2. Виробництво і виробничі системи. Поняття системи і системного підходу до виробництва. Виробництво як відкрита система, економічна сутність виробничої системи. Основні принципи виробничої системи. Підприємство як складна виробнича система. Класифікація та властивості виробничих систем. Функціональні підсистеми підприємства як складної виробничої системи. Підсистема забезпечення. Підсистема переробки. Підсистема планування і контролю.	Лекція, семінарське заняття	[1-5]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 3. Виробничий процес і організаційні типи виробництва. Сутність та види технології, поняття технологічного процесу. Виробничий і технологічний процеси: сутність, зміст і структура. Чинники, що впливають на структуру виробничого процесу. Принципи раціональної організації виробничого процесу. Класифікаційні ознаки основних, допоміжних і обслуговуючих виробничих процесів. Організаційні типи виробництва. Суть поняття «тип виробництва». Ознаки одиничного, серійного, масового типів виробництва. Порівняльна техніко-економічна характеристика типів виробництва. Організаційно-технічний рівень виробництва.	Лекція, семінарське заняття	[1-5]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 4. Організація виробничого процесу у часі та просторі. Виробничий цикл: сутність, структура та характеристика складових циклу. Тривалості циклу та його техніко-економічне значення. Сфера застосування виробничого циклу. Розрахунок виробничого циклу простого процесу. Вплив технологічного процесу на рух предметів праці. Побудова графіків та розрахунок операційного циклу за послідовного, паралельного та паралельно-послідовного способів поєднання операцій. Шляхи скорочення виробничого циклу. Принципи побудови організації ідеального процесу: спеціалізація, пропорційність, прямоточність. Просторове розташування підприємства.	Лекція, практичне заняття	[1-5]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття	10 балів	До наступного заняття за розкладом

Критерії розташування виробничих об'єктів. Чинники, що впливають на територіальне розміщення засобів виробництва і робочих місць: складність конструкції, технологічні особливості продукції, тип виробництва, номенклатура, обсяг випуску, рівень кооперування, життєвий цикл, природні процеси. Виробнича структура. Поняття виробничої структури. Принципи формування виробничих структур. Структура основного виробництва. Види виробничих структур. Показники, що характеризують структуру підприємства. Спеціалізація підприємства.. Виробнича структура цеху. Особливості спеціалізації цеху. Виробнича структура дільниці. Особливості спеціалізації дільниці. Технологічне планування робочих місць. Сутність предметно-замкнених дільниць. Фактори, що впливають на вибір виробничої структури. Особливості організаційного проектування виробничих структур. Сучасні тенденції розвитку й удосконалення виробничих структур.					
Тема 5. Методи організації виробництва. Сутність методу організації виробництва у часі і просторі. Характеристика перервного, напівперервного і безперервного методів. Чинники, що визначають вибір методів. Організація непотокового виробництва. Характеристика ознак методу. Форми спеціалізації непотокового виробництва: технологічна, предметно-групова та змішана. Обчислення кількості устаткування та його розміщення. Сфера застосування непотокового методу. Характеристика предметно-замкненої форми організації виробництва. Проблеми впровадження методу «точно в строк». Партійний метод обробки. Сутність групової технології. Визначення економічно оптимального розміру партії. Розрахунок ритму. Величина виробничих випереджень.	Лекція, семінарське заняття	[1-5]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття, пройти тестування до попередніх тем	15 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 6. Організація потокового та автоматизованого виробництва. Ознаки, умови організації, техніко-економічна характеристика потокового виробництва. Класифікація поточкових ліній. Особливості та основні техніко-економічні показники	Лекція, практичне заняття	[1-5]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до	5 балів	До наступного заняття за розкладом

видів поточкових ліній. Параметри поточкових ліній. Методика їх розрахунку. Виробничі заділи: технологічні, транспортні, страхові, міжопераційні (оборотні) та особливості їх розрахунку. Сутність автоматизації виробничих процесів і етапи їх розвитку. Загальна характеристика і види автоматичних ліній. Гнучкі автоматизовані виробництва (ГАВ) і гнучкі виробничі системи (ГВС), їх характеристика. Сутність гнучкості і принципи її розрахунку. Функціонально-вартісний аналіз та оптимізація гнучкості ГВС. Організаційно-виробничі параметри ГАВ, їх розрахунок.			практичн ого заняття		
Тема 7. Організація трудових процесів і робочих місць. Поняття та принципи організації трудових процесів. Поділ та кооперація праці. Класифікація трудових процесів. Складові трудового процесу: трудових рух, трудова дія, трудовий прийом, комплекс трудових прийомів, трудова операція. Основи проектування трудового процесу. Організація праці. Сучасні концепції, цілі та завдання. Галузеві застосування і критерії. Поділ і кооперування праці, їх форми й межі. Форми організації праці. Сутність і роль робочого місця у виробничому процесі. Класифікація робочих місць. Вимоги до організації робочого місця як елемента виробничої системи. Складові робочого місця: допоміжне, основне обладнання, організаційне і технологічне оснащення. Основні елементи оснащення робочих місць. Організаційні системи забезпечення та обслуговування робочих місць. Значення ефективного обслуговування робочих місць. Основні функції обслуговування робочих місць. Системи і форми обслуговування робочих місць. Карта організації праці. Структура проекту організації робочого місця. Організаційні системи забезпечення та обслуговування робочих місць. Значення ефективного обслуговування робочих місць. Основні функції обслуговування робочих місць. Системи і форми обслуговування робочих місць. Карта організації праці. Структура проекту організації робочого місця.	Лекція, семінарське заняття	[1-5]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття,	5 балів	До наступного заняття за розкладом

Вимірювання витрат часу і вивчення трудових дій. Класифікація витрат робочого часу. Класифікація методів вивчення робочого часу й технічні засоби спостереження. Поняття про нормативи з праці, їх призначення і різновиди. Зв'язок нормативів з нормами праці, їх характеристика. Сутність, зміст та завдання нормування праці. Об'єкт і предмет нормування. Принципи і методи нормування, види норм.. Система трудових норм: часу, виробітку, обслуговування і норм штату (норм чисельності). Умови праці, раціональні режими праці та відпочинку. Техніка безпеки.					
Тема 8. Організація обслуговування виробничого процесу. Сутність і складові виробничої інфраструктури. Зарубіжний досвід технічного обслуговування виробництва. Забезпечення виробництва технологічним оснащенням. Завдання, склад і управління. Організаційні основи створення і функціонування підрозділів інструментального господарства. Основні показники роботи інструментального господарства. Шляхи скорочення витрат на виробництво технологічного оснащення. Ремонтне обслуговування устаткування. Завдання раціональної організації ремонту і обслуговування устаткування. Системи ремонтного обслуговування устаткування. Характеристика та склад ремонтного господарства. Показники оцінки ефективності ремонтного обслуговування. Способи зниження витрат на утримання, ремонт і експлуатацію устаткування. Енергетичне забезпечення виробництва. Завдання та значення забезпечення виробництва енергією. Структура енергетичного господарства та органи управління. Енергоресурси підприємства і методи визначення потреби в них. Система норм і нормативів. Організація діагностики устаткування і мереж та організація контролю за використанням енергоресурсів. Сучасні регулювальні системи. Система планово-запобіжного ремонту енергоустаткування. Техніко-економічні показники виробництва й	Лекція, семінарське заняття	[1-5]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття	10 балів	До наступного заняття за розкладом

розподілу енергії. Організація планування в енергетичному господарстві. Основні напрямки енергоресурсів. Транспортне обслуговування. Завдання і структура транспортного господарства. Системи організації внутрішньозаводських транспортних потоків. Системи перевезень. Планування транспортного господарства. Визначення величини вантажопотоків, вантажообороту і системи перевезень. Класифікація транспортних засобів. Вибір системи транспортних засобів і розрахунок потрібної кількості цих засобів. Основні техніко-економічні показники використання транспортних засобів. Шляхи вдосконалення роботи транспортного господарства на підприємстві. Матеріальне обслуговування. Матеріальні ресурси та їх потоки у виробничій системі. Завдання, функції та структура складського господарства. Види матеріальних ресурсів та їх класифікаційні групи. Визначення потреби в матеріальних ресурсах і організація закупівельної діяльності. Класифікація складських приміщень. Розрахунок корисних площ складських приміщень і устаткування складів. Порядок прийому, збереження і видачі матеріалів зі складів. Напрями вдосконалення матеріального обслуговування виробництва. Організація складського господарства і складських операцій. Розрахунок технічних засобів зберігання вантажів і потреби у складських площах. Організація тарного господарства.					
Тема 9. Організаційно-виробниче забезпечення конкурентоспроможності продукції. Поняття стандартизації. Міжнародна, регіональна і національна системи стандартизації. Сутність, принципи та види сертифікації продукції. Міжнародні системи сертифікації. Якість як ефективний засіб задоволення вимог споживачів і зниження витрат виробництва. Сутність, завдання та об'єкти контролю якості на виробництві. Показники і методи оцінки рівня якості продукції. Основи статистичних методів управління якістю продукції. Міжнародні	Лекція, семінарське заняття	[1-5]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом

системи управління якістю продукції. Контроль якості та випробування продукції. Організація контролю якості, його види і методи. Метрологічне забезпечення якості. Зарубіжний досвід управління якістю продукції. Конкурентоспроможність продукції. Показники і чинники конкурентоспроможності продукції. Методи визначення конкурентоспроможності продукції. Використання концепції життєвого циклу продукції в прогнозуванні.					
Тема 10. Комплексна підготовка виробництва нової продукції. Структури організацій – розробників нових виробів. Венчурні фірми. Організація на виробництві науково-технічних досліджень. Система створення та освоєння нової продукції. Особливості створення та освоєння продукту: етапи, процедури. Організаційні форми і методи досліджень, проектування й освоєння виробів. Життєвий цикл продукції (процесів). Характеристика етапів життєвого циклу. Сучасні концептуальні підходи до зміни продукту. Сутність комплексної підготовки виробництва та її складові: науково-дослідні роботи (НДР), дослідно-конструкторські роботи (ДКР), конструкторська підготовка виробництва (КПВ), технологічна підготовка виробництва (ТПВ), організаційна підготовка виробництва (ОПВ), освоєння нового виробу в промисловому виробництві (ОНВ). Науково-технічні дослідження. Сутнісно-змістова характеристика досліджень. Види і структура дослідних робіт: фундаментальні, пошукові та прикладні. Організація і планування науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт. Сучасні інформаційно-технічні засоби дослідних робіт. Суть поняття «проектно-конструкторська підготовка», її цілі і завдання. Основні етапи проектування: технічне завдання, технічна пропозиція, ескізний проект, технічний проект, робоча документація.	Лекція, семінарське заняття	[1-5]	Опрацювати лекційний матеріал, підготувати до контрольної роботи	5 балів	До підсумкового заняття

Особливості проектування виробів для різних типів виробництва з урахуванням ринкових потреб. Поняття технологічності конструкції та показники, що її визначають. Уніфікація, стандартизація, технологічність конструкцій. Планування та організація взаємодії проектувальників і виробничників. Технічні засоби проектування. САПР та їх види.

Цілі, зміст і логіка технологічної підготовки. Системи технологічної підготовки виробництва. Планування та організація етапів робіт. Склад технологічної документації: технологічний маршрут, операційна карта. Види технологічних процесів: одиничні, типові та групові. Технологічне планування розміщення устаткування, робочих місць. Методи оцінки та вибір технологічного процесу, устаткування, матеріалів і технічних параметрів їх обробки. Методи нормування та розрахунку матеріальних витрат. Проектування інструменту й оснащення.

Екологічна підготовка виробництва. Екологічний моніторинг. Необхідність екологічної експертизи виробів (процесів) на проектних стадіях. Вітчизняні й зарубіжні екологічні стандарти. Моніторинг впливу технології виробництва на довкілля. Планування і реалізація заходів для зменшення забруднення середовища від виробництва та експлуатації виробів (процесів).

Зміст та завдання організаційно-економічної підготовки. Розробка та впровадження нових форм і методів організації виробничих процесів, виготовлення нового продукту (технології). Раціоналізація виробничих структур (підрозділів). Запровадження систем організації та оплати праці, матеріально-технічного забезпечення. Формування нормативної бази: розробка нормативів матеріальних і трудових витрат, календарно-планових нормативів, визначення собівартості та цін.

Освоєння нового продукту (технології). Порівняльна характеристика показників нового виробу і рівня виробництва. Процедура узгодження та планування заходів для подолання

суперечливості умов освоєння продукту. Особливості процесів освоєння продукту в серійному та масовому виробництвах. Методи прискорення освоєння нової продукції. Планування й організація освоєння продукції. Оцінка ефективності.					
II семестр					
Тема 1. Сутність і організаційно-методологічні основи планування діяльності підприємства. Планування як функція управління. Сутність, завдання і функції ринкового планування, його об'єктивна необхідність та доцільність. Предмет і метод внутрішньофірмового планування. Види і зміст внутрішньогосподарського планування. Проблеми планування. Сучасна концепція внутрішньофірмового планування. Методичні підходи до планування. Взаємозв'язок перспективних і поточних планів. Принципи і методи планування. Основні принципи планування. Сучасні загальноекономічні вимоги до планів: системність, цілеспрямованість, комплексність, оптимальність, ефективність, пріоритетність, збалансованість, директивність, самостійність, рівнонапруженість, конкретність, об'єктивність, динамічність, ризик. Методи планування: наукові, експериментальні, нормативні, балансові, системно-аналітичні, програмно-цільові, економіко-математичні, інженерно-економічні, проектно-варіантні. Система планів: ключові поняття, характеристики і призначення. Сутність розробки програми (плану) дій і основні класичні вимоги: необхідність, єдність, безперервність, гнучкість і точність. Методи розробки планів і сфери їх застосування. Види планів, їх взаємодія. Типи прогнозування, їх характеристика. Нормативне і пошукове прогнозування. Суть і основні етапи стратегічного планування на підприємстві. Тактичне планування. Структура тактичного плану і система показників. Оперативно-виробниче планування. Бізнес – планування. Організація роботи з планування. Функції планування та управління	Лекція, семінарське заняття	[6-12]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом

економічною діяльністю підприємства. Розподіл робіт з планування за ієрархічними рівнями управління. Чинники, що впливають на формування структури планових служб. Зарубіжна практика розподілу робіт із планування між виконавцями за функціями, етапами, строками. Методологія розробки положень, інструкцій, процедур, графіків різних видів планів. Сутність і значення економічних нормативів і норм в системі управління. Класифікація та характеристика нормативів і норм. Трудові нормативи, їх види і призначення. Матеріальні нормативи, особливості їх видів і порядку застосування.					
Тема 2. Планування збуту продукції. Планування продажу (реалізації) товарів і послуг. Збут продукції як умова задоволення потреб покупців (споживачів) і формування виробничої програми, витрат на виробництво та реалізацію товарів. Схема взаємодії плану реалізації продукції з іншими планами. Календарне планування підготовки товарів до відвантаження й постачання споживачам. Планування заходів щодо просування товарів, обслуговування та стимулювання споживачів. Основні показники плану збуту і реалізації продукції та порядок їх розрахунку. Алгоритм планування збуту продукції. Вибір і обґрунтування каналів товарних потоків. Розробка програми руху товарних потоків у процесі реалізації. Визначення потреби в складських приміщеннях і транспортних засобах.	Лекція, практичне заняття	[6-12]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 3. Виробнича програма підприємства. Цілі і завдання плану виробництва, товарів і послуг. Зв'язок плану з розробкою загальної стратегії розвитку підприємства, маркетинговими дослідженнями, проектуванням конкурентоспроможної продукції, організацією її виробництва. Зміст і послідовність розробки та реалізації плану виробництва продукції. Система внутрішньофірмового планування. Потреби в ресурсах та інвестиціях. Обсяг продажу і загальний дохід. Натуральні, трудові й вартісні вимірювачі	Лекція, практичне заняття	[6-12]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття	10 балів	До наступного заняття за розкладом

продукції (послуг). Номенклатурні позиції та асортимент продукції. Класифікація продукції за видами, стадіями та економічним змістом. Показники ефективності й оновлення продукції. Показники плану виробництва й реалізації: валовий випуск, валова продукція, реалізована продукція. Інформаційна база планування програми для підрозділів. Система планових показників виробничої програми. Сутність формування і взаємозв'язку ринкових показників. Попит на продукцію, обсяги виробництва. Величина пропозиції і виробнича, потужність. Витрати й ціни на продукцію. Сутнісно - змістова характеристика виробничої програми. Цільові орієнтири виробничої програми в конкурентному середовищі. Методи складання програми: рівневе прогнозування, ситуаційне планування. Етапи складання виробничої програми підприємства. Вибір схем планування: децентралізована, централізована, інтерактивна. Методика розрахунку товарної, валової та продукції, що реалізується. Визначення оптимального розміру незавершеного будівництва. Планування виробничого процесу. Порядок розробки та формалізації технологічного процесу. Поопераційна та маршрутна карта виробничого процесу.					
Тема 4. Оперативно-календарне планування та регулювання виробництва. Види і системи оперативного планування. Сутність поняття «оперативне планування». Основні завдання оперативного планування. Взаємозв'язок його з планом виробництва, та реалізації продукції. Календарне й поточне (диспетчеризація) планування. Організація рівномірної роботи і показники ритмічного випуску продукції. Завдання і зміст міжцехового і внутрішньоцехового оперативного планування. Системи оперативного планування: подетальна, позамовна, покомплектна. Особливості оперативного планування в одиничному, дрібносерійному, серійному, великосерійному і масовому виробництвах.	Лекція, практичне заняття	[6-12]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом

Технологія розробки виробничих програм для цехів і дільниць. Розробка оперативних планів виробництва. Призначення об'ємних і календарних показників. Використання об'ємного, календарного, об'ємно-календарного та об'ємно-динамічного нормативів: норми штучного, штучно-калькуляційного часу та на партію деталей. Визначення оптимальної партії запуску-випуску деталей, ритму або періоду випуску продукції. Процес диспетчерування виробництва та умови його реалізації. Інформаційні системи та програмне забезпечення оперативно-календарного планування. Показники ефективності оперативного планування: коефіцієнти безперервності та ритмічності. Організація оперативного контролю й регулювання виконання планів випуску та реалізації продукції.					
Тема 5. Обґрунтування виробничої програми виробничою потужністю. Суть поняття «виробнича потужність». Обмеженість економічних ресурсів і крива виробничих можливостей. Одиниці виміру виробничої потужності. Характеристика видів виробничої потужності: теоретична, практична, нормальна та планова. Вихідні дані та порядок розрахунку первісної, вихідної, середньорічної та річної виробничих потужностей. Планування виробничої потужності виробничої системи в цілому і за її складовими (робочими місцями й підрозділами). Заходи щодо вирівнювання пропускної спроможності елементів. Показники та способи поліпшення використання виробничих потужностей.	Лекція, семінарське заняття	[6-12]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття, пройти тестування до попередніх тем	15 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 6. Планування матеріально-технічного забезпечення діяльності підприємства. Зміст, завдання та послідовність розроблення плану матеріально-технічного забезпечення. Планування потреби в матеріальних ресурсах і показники ефективності їх використання. Зміст та основні завдання плану. Планування потреби в сировині і матеріальних ресурсах. Запаси, їх види та регулювання. Визначення потреби підприємства в матеріальних і паливно-енергетичних	Лекція, семінарське заняття	[6-12]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом

ресурсах. Розрахунок потреби в матеріальних ресурсах на приріст запасів. Структура і зміст матеріальних балансів, визначення джерел постачання. Сучасні методи планування потреби в матеріальних ресурсах. Вибір постачальника та планування поставок матеріальних ресурсів. Системи управління запасами.					
Тема 7. Планування персоналу й оплати праці. Завдання планування потреб в персоналі. Нормативна база планування потреби в персоналі. Трудові нормативи (часу, обслуговування, управління, керованості). Фонд робочого часу (календарний, номінальний, ефективний). Розрахунок поточної, додаткової і перспективної потреби персоналу. Аналіз використання кадрів: (явочний, списковий, середньосписковий склад). Оцінка балансу робочого часу. Планування продуктивності праці. Структура та зміст плану з продуктивності праці. Сучасні системи підвищення продуктивності праці. Планування фонду оплати праці. Удосконалення планування фонду оплати праці. Методи розрахунку фонду оплати праці. Розрахунок річного фонду заробітної плати. Визначення фонду оплати всіх категорій персоналу. Планування соціально-трудова відносин. Завдання і зміст плану соціального розвитку підприємства. Показники й чинники соціального розвитку: підвищення доходів і якості життя працівників, удосконалення трудового потенціалу та соціальної структури персоналу, поліпшення соціально-трудова і житлово-побутових умов, забезпечення працездатності та продуктивності праці виконавців, мотивація і задоволення потреб всіх категорій персоналу, розвиток професійних і творчих здібностей працівників, створення умов для культурного виховання і фізичного вдосконалення.	Лекція, семінарське заняття	[6-12]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття	10 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 8. Планування витрат. Внутрішньовиробничі витрати. Економічний зміст витрат. Сутність	Лекція, семінарське	[6-12]		10 балів	

альтернативних (економічних) і нав'язаних витрат. Відмінність між економічними і бухгалтерськими витратами. Постійні та змінні виробничі витрати. Загальні або валові витрати. Показники середніх та граничних витрат. Планування собівартості продукції. Собівартість і її структура. Планування зниження собівартості продукції. Калькулювання собівартості окремих видів робіт і продукції. Особливості розробки нормативної, планової (повної), звітної калькуляції собівартості одиниці продукції. Розрахунок собівартості готової продукції. Планування й регулювання цін. Планування розрахункових (номінальних) і оптимальних ринкових цін. Метод оптимізації витрат і цін. Практика застосування методів визначення цін на основі витрат виробництва, беззбитковості, з урахуванням рівня конкуренції, отримання цільового прибутку. Універсальність методу «витрати плюс» бажане. Нижня (визначається витратами виробництва) і верхня (зумовлюється рівнем попиту на даний товар) межі ціни. Формування політики і стратегії ціноутворення на підприємстві.	заняття				
Тема 9. Планування фінансів. Роль фінансів у функціонуванні підприємства. Сутність фінансового механізму. Функції і процеси фінансових внутрішньофірмових відносин, Фінансові ресурси підприємства. Система оподаткування та її функції. Організація податкового планування. Планування потреби в обігових коштах. Планування фондів споживання, накопичення, резервного. Система звітних показників щодо фінансових результатів. Планування прибутку на підприємстві. Валовий і чистий прибуток. Показники середнього, валового і граничного доходу. Розрахунок прибутку від реалізації продукції, робіт і послуг. Планування річного прибутку підприємства. Формування плану доходів і його складових. Розподіл планового прибутку. Мета і завдання розподілу прибутку. Балансовий	Лекція, семінарське заняття	[6-12]	Опрацювати лекційний матеріал, підготувати до контрольної роботи	5 балів	До підсумкового заняття

прибуток підприємства і характеристика його складових. Порядок розподілу загального (валового) прибутку. Визначення розрахункового або чистого прибутку. Напрями розподілу чистого; прибутку, умови використання його на оплату праці персоналу і створення фінансових фондів. Сутність і порядок визначення показників рентабельності: товарообігу або продажу, власних коштів або капіталу, основних виробничих фондів, усіх активів, ліквідності, активності або оборотності, дохідності або прибутковості. Планування рентабельності виробництва. Рентабельність як показник ефективності діяльності. Визначення рентабельності виробів і виробництва. Зарубіжні методи обліку прибутку для розрахунку та планування рентабельності. Складання балансу доходів і витрат. Сутність і значення балансу як основного фінансового документа на підприємстві. Структура і зміст балансу. Активи балансу: оборотні кошти, основні засоби та нематеріальні активи. Пасиви балансу: зобов'язання, власний капітал. Характеристика функцій цих складових частин. Термін складання балансів. Бюджетування як нова форма планування фінансів. План-прогноз руху готівки. Ринкові показники проектів: комерційна, бюджетна, народногосподарська ефективність. Використання методів компанування й дисконтування у фінансовому плануванні. Вибір критерію ефективності плану-проекту. Розрахунок показників ефективності планів-проектів. Необхідність обґрунтування та оптимізації планово-економічних показників розділів внутрішньофірмових планів. Методологія постадійної, поетапної оцінки і вибору варіанта інноваційних проектів, що розробляються. Розрахунок витрат на здійснення проекту, очікуваних результатів від його застосування, загального економічного ефекту та строку окупності. Часткові критерії ефективності					
--	--	--	--	--	--

внутрішньофірмового планування: собівартість, матеріаломісткість, трудомісткість, рентабельність, беззбитковість, обсяг продажу, дохід акціонерів, ринкова ціна. Показники економічної ефективності. Основні оцінні показники планової діяльності: досягнуті результати, доходи і витрати, прибутки і збитки, стандарти та нормативи. Сутність показників «ефект», «ефективність». Взаємозв'язок наукового, технічного, соціального та економічного ефектів. Сутність і призначення оцінки результативності. Максимізація прибутку як узагальнений критерій. Вибір і умови застосування оцінних критеріїв ефективності планової і виробничо-господарської діяльності. Особливості розрахунку чистого дисконтованого доходу, індексу дохідності, внутрішньої норми дохідності, строку окупності критеріїв.					
6. Система оцінювання курсу					
Загальна система оцінювання курсу	100 бальна за семестр – як середньо арифметичне 100 балів протягом семестру та 100 балів за екзамен. “відмінно” – студент демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, наводить повний обґрунтований розв’язок прикладів та задач, аналізує причинно-наслідкові зв’язки; вільно володіє науковими термінами; “добре” – студент демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосувати його до розв’язання конкретних прикладів та задач, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності розв’язках; “задовільно” – студент володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не завжди вміє правильно застосувати набуті знання до розв’язання конкретних прикладів та задач, нечітко, а інколи й невірно формулює основні твердження та причинно-наслідкові				

	зв'язки; “незадовільно” – студент не володіє достатнім рівнем необхідних знань, умінь, навичок, науковими термінами.
Вимоги до письмової роботи	Відповідно до навчального плану, студент виконує одну контрольну роботу, яка є допуском до складання іспиту. Головна мета її – перевірка самостійної роботи студентів в процесі навчання, виявлення ступеня засвоєння ними теоретичних положень курсу. При розв'язанні задач студент має детально вказувати, яким саме був хід його роздумів, якими формулами він користувався.
Семінарські заняття	Семінарське, практичне заняття проводиться з метою формування у студентів умінь і навичок з предмету, вирішення сформульованих завдань, їх перевірка та оцінювання.. За метою і структурою семінарські, практичні заняття є ланцюжком, який пов'язує теоретичне навчання і навчальну практику з дисципліни, а також передбачає попередній контроль знань студентів. Оцінка за семінарське, практичне заняття враховується при виставленні підсумкової оцінки з дисципліни
Умови допуску до підсумкового контролю	За I семестр – оцінка за поточне тестування (10 балів); – оцінка за відповіді на всі основні та додаткові запитання під час аудиторних занять (60 балів); – оцінка за контрольну роботу (20 балів); – оцінка за самостійну роботу (10 балів). За II семестр – оцінка за поточне тестування (10 балів); – оцінка за відповіді на всі основні та додаткові запитання під час аудиторних занять (60 балів); – оцінка за контрольну роботу (20 балів); – оцінка за самостійну роботу (10 балів).
7. Політика курсу	
- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю	

результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);

- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації».

Засвоєння пропущеної теми лекції з поважної причини перевіряється під час складання підсумкового контролю. Пропуск лекції з неповажної причини відпрацьовується студентом (співбесіда, реферат тощо).

Пропущені практичні, семінарські та лабораторні заняття, незалежно від причини пропуску, студент відпрацьовує згідно з графіком консультацій. Поточні „2”, отримані студентом під час засвоєння відповідної теми на практичному, семінарському та лабораторному занятті перескладаються викладачеві, який веде заняття до складання підсумкового контролю з обов'язковою відміткою у журналі обліку роботи академічних груп.

8. Рекомендована література

1.Боковець В. В. Організація виробництва : навч. посіб. для студ. екон. спец. / В. В. Боковець, А. В. Драбаніч ; Вінниц. фін.-екон. ун-т. - Вінниця : ВФЕУ, 2012. - 319 с.

2.. Васильков В. Г. Організація виробництва : Навч. посібник / В. Г. Васильков ; Київський національний економічний ун-т. - К. : КНЕУ, 2003. - 522 с.

3.Герасимчук Н. А. Організація виробництва : навч. посібник / Н. А. Герасимчук [и др.]. - Житомир : Видавництво ЖДУ ім. І.Франка, 2009. - 244 с.

4.Організація виробництва : навч. посібник / В. В. Прохорова, О. Ю. Давидова. – Х. : Вид-во Іванченка І.С., 2018. – 275 с.

5.Організація виробництва : підручник / за ред. А.І. Яковлєва, С.П. Сударкіної, М.І. Ларки. – Харків : НТУ “ХПІ”, 2016. – 436с.

6.Орлов О.О. / Планування діяльності промислового підприємства: Навчальний посібник – К.:Скпрби, 2002. – 336с.

7.Пасічник В.Г., Акіліна О.В. / Планування діяльності підприємства: Навчальний посібник– К.:Центр навчальної літератури – 2005. – 256с.

8.Покропивний С.Ф./ Економіка підприємства: Підручник – К.:КНЕУ.– 2005. – 528с.

9.Тарасюк Г.М., Шваб Л.І. / Планування діяльності підприємства: Навчальний посібник –К.: Каравела – 2005. –311с.

10. Швайка Л.А. / Планування діяльності підприємства: Навчальний посібник –Львів: „Новий Світ – 2000 ” – 2003. –268с.

11. Шимко О.В. Рижиков В.С., Грибкова С.М., Шимко О.І., Щолокова А.Л. / Планування діяльності підприємства: Навчальний посібник – К.: Каравела – 2006. –293с.

12. Яковлєв О.І., Устич А.О. / Планування діяльності підприємства: Навчальний посібник – Харків: Консум – 2005. – 88с.

Викладач _____ Кухній Л.С.